Vågan kommune

Arkiv:
Arkivsaksnr: 18/1437
Saksbehandler: Marita Henriksen Haugen

SAKSGANG

Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyret	18.06.2018	055/18

Vågan kirkelige fellesråd - Plan fremtidige kirkelige tjenester

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
11.06.2018	Avtale om tjenesteyting 2018 Kirkelig Fellesråd	1440164
11.06.2018	Tilskudd Vågan kirkeligefellesråd 2008-2018	1440165
11.06.2018	Bjørn Brox rapport - Analyse 2016 Kirke	1440167

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret vedtar den vedlagte tjenesteytingsavtalen mellom Vågan krikelige fellesråd og Vågan kommune.

Driftstilskudd for 2018 økes med kr. 400.000,- som bevilges og finansieres i sak regnskap 1. tertial 2018.

18.06.2018 Kommunestyret
Kommunestyret ber rådmannen, i nært samarbeid med fellesrådet, vurdere om oppgaver relatert til kirkegårdsdrift og anlegg, kan inngå som en del av tjenesteytingsavtalen mellom Vågan Kirkelig Fellersråd og Vågan Kommune.
Resultat og tiltak, fra prosess med gjennomgang av fellesrådets merforbruk, fremmes kommunestyret i forbindelse med behandlinga budsjett 2019

Kirkeverge Siri Esperø tilstede under behandling av denne saken.
Rådmannens innstilling med tillegg fra posisjonen enstemmig vedtatt.

KS- 055/18 Vedtak:
Kommunestyret vedtar den vedlagte tjenesteytingsavtalen mellom Vågan krikelige fellesråd og Vågan kommune.

Driftstilskudd for 2018 økes med kr. 400.000,- som bevilges og finansieres i sak

regnskap 1. tertial 2018.

Kommunestyret ber rådmannen, i nært samarbeid med fellesrådet, vurdere om oppgaver relatert til kirkegårdsdrift og anlegg, kan inngå som en del av tjenesteytingsavtalen mellom Vågan Kirkelig Fellersråd og Vågan Kommune. Resultat og tiltak, fra prosess med gjennomgang av fellesrådets merforbruk, fremmes kommunestyret i forbindelse med behandlinga budsjett 2019

1. Bakgrunn og historikk

Vedtak Vågan kommunestyre 11.12.17 -
Vågan kommunestyre øker tilskuddet til Vågan fellesråd for driftsåret 2018. Etter flere år med underskudd, store utbyggingsprosjekter på gravlundene, er utfordringene store og mange. Kommunestyret ber rådmannen i nært samarbeid med fellesrådet utarbeide en plan for hvordan kirken i Vågan i fremtiden kan yte kirkelige tjenester med god kvalitet innenfor tildelt ramme. Planen skal legges frem for kommunestyret i løpet av første halvår 2018.

Kommunens og fellesrådets forpliktelser og samarbeidsformer følger av «Lov for den norske kirke», der Kirkelovens § 15, samt Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsloven) er sentrale.

Kommunenes økonomiske ansvar overfor Den norske kirke framgår av kirkeloven § 15:
Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:
a) utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,
b) utgifter til anlegg og drift av kirkegårder,
c) utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,
d) driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold,
e) utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,
f) utgifter til kontorhold for prester.
Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.
Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Gravferdsloven stadfester:
Det er kirkelig fellesråd i den enkelte kommune som har myndighets- og forvaltningsansvaret knyttet til gravplassvirksomheten, men det er kommunen som har bevilgningsansvar for anlegg, drift og forvaltning.

2. Drift – tilskudd, inntekter og kostnader og tjenesteytingsavtale 2018

Drift:
Vågan kirkelig fellesråd har siden 2005 hatt en meget anstrengt økonomi, og det har vært jobbet kontinuerlig med å forbedre situasjonen. Ulike tiltak er iverksatt gjennom årene, der nevnes spesielt en omfattende nedbemanningsprosess og gjennomgang av inntekter fra festeavgift.

Vågan Kirkelig Fellesråd har per i dag følgende ressurser som ligger under rådets økonomiske ansvar: Kirkeverge 100 % stilling, Rådgiver/ klokker 60 % stilling, sekretær administrasjon 58 % stilling, kirketjener 120 % stilling, kantor 100 % stilling og kirkegårdsarbeider 200 % stilling. Øvrige stillinger ved Vågan Kirkelig Fellesråd er finansiert gjennom tilskudd fra Sør- Hålogaland Bispedømmeråd, og dette er menighetspedagog 100 % stilling, trosopplærer 100 % stilling og prostesekretær 50 % stilling. I tillegg kommer innleie av vikarer til enkelttjenester som organist og bruk av frivillige menighetsrådsmedlemmer som kirketjenere ved forordnede gudstjenester.
Biskopen forordner gudstjenester for hver kirke. De siste årene har det vært nedskjæringer i antallet forordnede gudstjenester i kirkene i Vågan på grunn av ressurssituasjonen både for bispedømmet som lønner prestene og for Vågan kirkelig fellesråd. For eksempel kan det nevnes at for kirkene Vågan, Henningsvær, Gimsøy og Strauman har vært en reduksjon på antall gudstjenester pr. år fra 79 til 62, og det er også en planlagt nedgang fra januar 2019 på ytterligere 9 gudstjenester i kommunens kirker. For kommunens innbyggere betyr dette en betraktelig forringelse av tilbudet, og det kan av og til være utfordringer med at familier ikke finner datoer til å døpe sine barn.

Sammen med biskopens forordning, danner også antall begravelser og urnenedsettelser per år rammen for driften i Vågan kirkelig fellesråd, sammen med øvrige tiltak basert på et fellesråds driftsforpliktelser i henhold til Lov om Den norske kirke.

Tilskudd:
Vågan Kirkelig Fellesråds driftsbudsjett for 2018 var basert på kunnskap om drift, historiske tall og kjente utgifter og inntekter. Budsjettet tok høyde for generell vekst i lønns- og pensjonskostnader med bemanning per 24.12.2017.

Driftstilskuddet for 2017 var kr 5.031.000,-. Omsøkt tilskudd for 2018 var totalt på kr 6.130.980,-, altså en økning på kr 974.225,- utover regulering med kommunal deflator på 2017 tilskuddet.
I kommunestyret 11. desember 2017 ble det vedtatt en økning i driftstilskuddet på kr 300.000, i tillegg til 130.800,- som lå i rådmannens forslag. Dette gir en differanse på kr 674.225,-mellom tildelt tilskudd og omsøkt beløp.

På bakgrunn av dette vedtok Vågan kirkelig fellesråd i sak 07/18 følgende:
«Vågan kirkelig fellesråd kan ikke endelig vedta driftsbudsjett 2018, den tid driftstilskuddet fra Vågan kommune ikke dekker lovpålagte forpliktelser til drift jfr Kirkelovens § 15, ei heller biskopens forordning. Fellesrådet vil ta saken videre til høyere instanser.».

Vågan kirkelig fellesråd drifter per dato uten vedtatt budsjett for 2018, og bryter

forskrift for økonomiforvaltning i Den norske kirke.
I påvente av behandling iht vedtaket i kommunestyret 13.12.17 og en god prosess med kommunen har fellesrådet ikke tatt saken videre til høyere instanser per nå. Årsregnskapet for Vågan kirkelig fellesråd 2017 viser et merforbruk på kr 991.217 ,- , dette er tilsvarende omsøkt beløp for økning av tilskudd for 2018.

Fellesrådets øvrige inntekter:
Kirkeloven og Gravferdsloven gir klare begrensninger på hvilke tjenester fellesråd kan ta betaling for. I tillegg til driftstilskudd fra kommunen, har fellesrådet inntekter fra festeavgift og utleie.
Festeavgiften fastsettes av kommunestyret etter vedtak i fellesrådet, og sist gjeldende endring er fra 01.01.2018. Etter Gravferdslovens bestemmelser er grav de første 20 årene ikke avgiftsbelagt/ frigrav. Hvis man derimot ønsker å feste en grav ved siden av en ny frigrav, er denne avgiftsbelagt fra første dag.

Festeavgift faktureres per 10 år, og inntektsføres det året det blir fakturert. Det betyr at tallet for antall fester per år / inntekt per år i all hovedsak er gitt. Det periodiseres ikke inntekt ut fra totalt antall fester. Inntekten på feste vil derfor variere per år – for kommende år innenfor 220-350 festeavtaler. Beregningsgrunnlaget per år er da de festeavtaler som begynner å løpe etter 20 års friperiode eller ny 10 års periode, de nye festene som tegnes ved siden av ny grav, da avregnet mot de festene som sies opp.

Så lenge pårørende ønsker å feste en grav og betale for den, kan de det helt opp til 80 år ((fredningstid). Etter dette kan man søke spesielt til fellesrådet om videre feste med avgift. Det er også slik at man etter 20 år kan velge å ikke feste grav videre, mens gjenbrukstid for graver er minimum 40 år.

I 2013 ble det gjennomført et stort prosjekt i fellesrådets regi for å få registrert festere på ufestede gravsteder. Dette resulterte i en inntekt på festeavgift på kr 1046.000,- i 2013, de øvrige år har inntekter på festeavgift variert mellom 400.000 – 650.000,-.

Fellesrådet har i 2017 startet arbeidet med gjennomgang av feste på alle kirkegårdene i Vågan kommune. Prosjektet er omfattende og arbeidskrevende, og det skal etter planen gjennomføres med nåværende ansatte ressurser. Arbeidet vil måtte foregå over flere år, da dette sikrer noenlunde lik inntekt over år fra festeavgift. Etter kartlegging har man kommet frem til følgende gjennomføringsform: Kartlegging av hver kirkegård, innføring og sjekk opp mot Ecclesia (elektronisk gravferdsystem), gjennomgang og leting etter festere, utsending av brev, registrering ved mottak av tilbakemelding, utplassering av skilt på det enkelte gravsted som mangler fester, og videre oppfølging.

I 2018 er gjennomgang og kartlegging av Laukvik kirkegård og Digermulen kirkegård ferdig, og Svolvær kirkegård skal gjennomføres i sommer. I 2019 gjøres tilsvarende på Kabelvåg og Kvalvik kirkegård, og i 2020 Gimsøy og Sydalen kirkegård.

I tillegg er det utarbeidet bedre rutiner for utfakturering og bedre rutiner for tilbakemelding ved festeavgift som ikke blir betalt. Utfakturering av festeavgift skjer hver annen måned fremover.

Det er gjort et grovt anslag på økte inntekter på ca 100.000,- per år som følge av arbeidet med gjennomgang av feste på kirkegårdene i kommunen.

Prisene for utleie av kirkene i Vågan er økt per 01.01.2018 etter vedtak 94/2017 i fellesrådet. I Vågan har kulturlivet meget gode tradisjoner for å benytte kirkene, og dette gir betydelig høyere inntekter fra utleie enn for andre sammenlignbare fellesråd. Priser for festeavgift i Vågan kommune var sist økt og vedtatt i kommunestyret 11.12.2017.
Prisene for festeavgift og utleie i Vågan er betydelig høyere enn for øvrige fellesråd i kommunen
(oversikt vedlagt).

Kostnader:
Kostnader for drift er satt til et minimum i budsjettforslaget for 2018, og det driftes nøkternt. Vågan kirkelig fellesråd har gjennomgått en betydelig nedbemanningsprosess de siste 6 årene, og prosessen er avsluttet i 2017. Stillingsinnhold i nesten alle stillingene er i 2017/18 endret eller utvidet til å gjelde hele fellesrådsområdet (ingen sokneinndeling), og det er jobbet med å finne gode effektive løsninger for utnyttelse av personalressursene. Nedbemanningsprosessen er kjørt slik at fellesrådet nå er under hva som gir forsvarlig og forutsigbar drift, men for å holde forordningstallet etter 2018, er det nødvendig med mer enn en 100% organiststilling og 120% kirketjenerstilling.

Tildelt driftstilskuddet og/eller omsøkt driftstilskudd for 2018 dekker ikke følgende punkter etter Kirkelovens § 15: Kirketjener (mangler ca 50 % stilling) og Organist (mangler 60 % stilling). I tillegg er det ikke utgiftsdekning for administrasjon for menighetsråd, diakoni, kirkemusikk eller materiell / utstyr til konfirmasjonsopplæring.

En økning i tilskuddet som omsøkt i 2018 vil ikke være tilstrekkelig for å dekke disse punktene, og vil være særlig gjenstand for forhandling i neste års budsjettprosess.

Tjenesteyting
Kirkelovens § 15, 4 ledd, åpner for at det kan inngås avtale om tjenesteyting mellom kommune og fellesråd i stedet for særskilt bevilgning og kjøp av tjenester. Avtalen skal utarbeides i fellesskap mellom kommune og fellesråd, og endelig pris -settes av kommunen.
Sist gjeldende tjenesteytingsavtale mellom Vågan kommune og Vågan kirkelig fellesråd er fra 01.01.2007.
Det er utarbeidet forslag til ny tjenesteytingsavtale mellom Vågan kommune og Vågan kirkelig fellesråd som legges frem som en del av denne saken. Det er avgjørende for drift og budsjett at avtalens omfang beholdes. Eventuell endring i avtalens innhold vil kreve en tilsvarende økning i direkte driftstilskudd.
Totalt er verdien av tjenestene i ny foreslått Tjenesteytingsavtale beregnet til kr 430.000,-. Summen inntektsføres og kostnadsføres i fellesrådets regnskap og balanseres i null.

3. Gjeld

Vågan kirkelig fellesråd har et udekket merforbuk i perioden 2005-2017 på totalt kr 8.086.701,-. Kommunerevisjonen i Lofoten har i revisjonsberetningen for 2017 særlig påpekt dette, og at fellesrådet bryter økonomiforskriftens krav til inndekking av merforbruk, jf. §5-1, nr 6.
Underskudd i årsregnskapet som ikke kan dekkes på budsjetter i det år regnskapet legges frem, skal føres opp til dekning i det følgende års budsjett. Under særlige forhold kan fellesrådet, etter å ha foretatt de nødvendige endringer i økonomiplanen,

vedta at underskuddet skal dekkes over inntil ytterligere to år, jf. §5-1, nr 6.

Vågan kirkelig fellesråd har i perioden 2008 til og med 2012 mottatt tilskudd til drift på kr 4079.000,- (4179.000 i 2009). Tilskuddet var i perioden ikke regulert, eller hensyntatt økning i lønns- og prisvekst. Tilskuddet ble økt i 2013 til 4779.000,- og samme tilskudd ble gitt i 2014 og 2015 uten regulering. I 2016 økte tilskuddet til 4.908.000,- og videre i 2017 til 5.031.000,-.
I perioden 2008-2012 er moms kompensasjon fra investering ført i drift. Dette resulterte i et overskudd i 2009 som gikk til inndekning av merforbruk fra 2002,2003,2004 og 2005.
Vågan kirkelig fellesråd har ingen mulighet til å dekke merforbruket uten aktiv bistand fra Vågan kommune. Prosessen med gjennomgang av fellesrådets merforbruk er startet, og må gjøres i nært samarbeid mellom fellesråd, kommune, Sør- Hålogaland Bispedømme og revisjon.

4. Videre prosess

Det er meget viktig at man nå greier å kjøre økonomien i balanse i 2018 og videre i årene som kommer – prosessen rundt driftstilskudd og tjenesteyting nå er avgjørende. Som et ledd i dette vil det bli etablert tettere oppfølging og rutiner med kommunens økonomiavdeling.
Kommunerevisjonen i Lofoten har i revisjonsberetningen for 2017 også påpekt at eiendommer tilhørende Vågan kirkelig fellesråd ikke er overskjøtet fra Vågan kommune. Det er soknene i kommunen som er eier av kirkene, og prosessen med å få dette gjort må starte.
Vågan kirkelig fellesråd har vurdert driftskostnader og muligheter for effektivisering mht kirkegårdsdrift, og konkludert med at man ønsker å videreføre dette under fellesrådets ansvars og myndighetsområde.

Vågan kirkelig fellesråd ber Vågan kommune bevilge ytterligere kr 574.225,- i driftstilskudd for 2018, og godkjenne ny Tjenesteytingsavtale mellom Vågan kirkelig fellesråd og Vågan kommune.

Tommy Stensvik
Rådmann

Marita Henriksen Haugen
Økonomisjef